

Jeg indbrømmer, at de Bemærkninger, jeg her har gjort, ere spredte og ikke saaledes samarbejdede, som jeg kunde ønske; men Forslaget har jo foreligget til vidtløftig Forhandling i Landstinget, til vidtløftig Forhandling mellem Geistligheden og i Pressen, saa at Alt, hvad der angaaer denne Sag, efterhaanden er blevet saa bekendt, at naar man slaar paa en enkelt Streng, saa vide Alle strax, i hvad Retning Gens Ansuelser gaae, og jeg har derfor troet, at jeg ikke burde fremkomme med en lang Afhandling om dette Spørgsmaal. Jeg skal kun sige, at naar Reformen skal fremmes, og jeg ønsker den maa fremmes, saa staaer jeg paa deres Side, som med en vis Anerkendelse have fremhævet et Forslag, der har foreligget Offentligheden fra en agtbar Geistligs Haand, og som gaaer ud paa, at det med Hensyn til de 700 af de 900 her i Landet værende Præstekald, der ere afslagne saaledes, som man billigviis kan forlange, at de Geistliges Løn skal være, bør forblive ved det Gamle, i det Mindste foreløbig. Spørgsmaalet løber jo ikke bort, det kan jo altid tages frem igjen og behandles bedre og bedre. Man bør begynde med at tage de 100 Præstekald, der ere for smaat afslagne, under Behandling, og bringe vedkommende Geistlige under bedre Vilkaar; man bør endvidere begynde med at tage Noget bort fra de altfor stærkt Lønnede og altfor store Præstekald, og endelig, hvad jeg sætter megen Priis paa, afflasse al Tvang med Hensyn til Offer og Akcidenter; gjør man det, saa vil der allerede være gjort et stort Skridt fremad til en gavnlig Reform. Til disse Udtalelser skal jeg foreløbig indskrænke mig.

Udsættelse: Jeg skal ganske erkjende, at den ærede Kultusminister har meget store Fortjenester af, at han igjen har indbragt Forslaget om denne vigtige Forandring, man kan gjerne sige for tredje Gang, og at han hver Gang, han har bragt det frem, har efter min Mening gjort det Fremskridt, at han mere og mere er kommen til Erkjendelse af, at vi her staae aldeles paa den verdslige Lovgivnings Omraade, at vi ikke behandle Noget, som berører Kirken, men paa den simpleste Maade fuldbørde Grund-

lovens § 3. Jeg siger ikke den simpleste Maade, fordi Loven er simpel, men jeg taler om Sagen i dens Almindelighed. Vi have mere end een Gang fundet det umuligt at opfylde den vigtige Forpligtelse, som den ærede sidste Taler (Krog) sigtede til, nemlig at give Kirken en Forsatning. Vi ere stadigt blevne forhindrede, ogsaa den Gang, da den ærede Taler fremkom med et Forslag i den Henseende, fordi man vilde indbringe eller rettere sagt indblande i dette Spørgsmaal Afgjørelsen af, hvorledes Grundlovens § 3 skulde forståes ligeoverfor Geistligheden. Man har gjort sig det foreliggende Spørgsmaal overordentlig uklart derved, at man ligesom har tænkt sig, at Lovforslaget ogsaa omfattede den nuværende Geistlighed, og at de, som have Adkomst til at nyde deres Embede i Fred, havde Noget at bestille med Lovforslaget, saa at deres Mening i denne Sag kunde have nogen afgjørende Indflydelse. De staae alligevel udenfor den, og hvad vi her have at gjøre med, er en Fremtids Sag, der kun vedrører de Folk, som frivilligt ville give sig ind under den Lov, som fremgaaer af Forslaget; man kan forsøge om muligt at undgaae disse udenforstaaende Mænds Mistemning, men man skal ikke bringe dem noget Udsoningsoffer. (Krog: Det har jeg ikke sagt!). Jeg siger heller ikke, at den ærede Rigsdagsmand har sagt det; men det ligger i Sagens Natur, saaledes som man har taget den. Det Fremskridt, den ærede Minister har gjort, er, at han har udleveret os Tienden og al Kirkens faste Indtægt til Statskassen. — Det derimod, at en geistlig Lønningsfond skal opføres paa Finantsloven, naar man dermed ikke mener, at der skal gives Andet til Præstestabets Lønning, end hvad Loven deraf vil give det, er et Skin, en Uafhængighed, som vi sætte ind paa Finantsloven. Kommer man frem og siger: Med de Indtægter, som ere tillagte Geistligheden og nu indbrages i Lønningsfonden, skal Geistligheden til evig Tid lade sig nøie, og derved § 3 i Grundloven være fæstet Hyldest, saa vil jeg sige, at det ganske vist var en Afgjørelse, som vi kunde gaae ind paa; men den opfylder ikke den nævnte § i Grundloven; thi dersom det skulde vise sig, at de Indtægter, der vare tillagte Lønningsfonden, ikke vare tilstrækkelige, saa var vor Forpligtelse til